

הפרקאות הפרטית

משנת 2011

דצמבר 2022

מה חוו הסטודנטים
הראשונים שנחשפו
לפוייסבוק?

ד"ר רועי לוי, עמ' 14

הריה של פרקיןסון

ד"ר אילת זאוברמן, עמ' 18

תערוכה מאט
האמן עפר אלבק

תמונה השער ועמ' 19-22

שנה של
2022 -
תובנות והתפכחות

דר' איתן גלילי, עמ' 4

סקירה ותחזית שנתית
2023

מיכל יוזפסון, עמ' 6

נאמנות בישראל

עו"ד אלון קפלן, עמ' 12

טדור חוק ומשפט

AK
ALON KAPLAN
ADVOCATE & NOTARY

עו"ד אלון קפלן

נאמנות בישראל

מוסך הנאמנות הוא מוסך מקובל ולגיטימי במדיניות רבות מזה מאות שנים שהחל להתפתח עוד מתקופת מסעوت העצלב. ניתן לעיין קיומם של חמישה סוגים עיקריים של הנאמנות:

- **נאמנות בשיקול דעת של הנאמן (Discretionary Trust)** - נאמנות שבה יתכן מניין של נהנה קבוע אחד או כמה נהנים אך צופים שבעתיד יצורפו נהנים נוספים לפי שיקול דעת הנאמן.
- **נאמנות עם נהנים מזוהים שלכל נהנה זכות מסוימת קבועה (Fixed Interest Trust)**
- **נאמנות שבה יש לנאמן שיקול דעת אולם מוענקות סמכויות מסוימות לצד כי (כמו הפרוטקטו - "מן הנאמנות") על מנת שיוכלו לפकח וליעץ לנאמן על אופן ניהול הנאמנות, קביעת הנהנים של הנאמנות, חלוקות להנהנים ואופן ניהול נכסיו הנאמנות.**
- **נאמנות לצרכי צדקה (Charitable Trust).**
- **נאמנות לטובות מטרה מסוימת (Purpose Trust),** כמו למשל נאמנות המוקמת לצורך תכנון, בנייה ושילוח חילית לירთ.
- **הנאמנות שהוזכרו לעיל הן נאמניות "בלתי הדירות" ולבן היוצר אין יכול לבטל את הנאמנות לאחר שהוקמה.**
- **קיימת גם אפשרות של נאמנות הדירה אף נאמנות כזאת אינה מעניקה את היתרונות של נאמנות בלתי הדירה.**
- הנאמנות יכולה לשמש למגוון מטרות ולהלן נסקור את העקרונות שבהן**
- דאגה לילדים בעלי מוגבלות, בין אם מדובר במוגבלות פיזית, מנטלית או שכלית, הורים לילדים בעלי צרכים מיוחדים נדרשים להתמודד עם קשיים. יצוין כי בנאמנות זאת ניתן למונת בן משפחה קרוב כפרוטקטו הנאמנות. הלה פטור מהצורך היום יומי לטפל בענייני החסוי (בדרכו כלל ימונה לחסוי אפוטרופוס) והוא יכול לשלוף תפקיך של יווץ לנאמן בכל הקשור לצרכיו של החסוי. הפרוטקטו אף יכול לקבל סמכויות וטו שונות בעניינים מהותיים כגון סוג המוסך בו ישנה החסוי.
- דאגה לבני משפחה שקיים חשש כי לא ישמרו על הרון שהופקד בידיהם (מהמר כפיתי, נתן להשפעה עקב לחצים נפשיים, צורן

הנאמנות (Trust) היא מושג משפטי. הכוונה היא למוקם של יחסים משפטיים לפחותם אשר הינו מיסוד הלוקה אשר הינו מיסוד הנאמנות (Settlor) מעביר בעלות בנכסים לידי נאמן (Trustee) וממעניק לנאמן (או למספר נאמנים) זכויות פעועל בנאמנות על פי כתוב נאמנות והחוק. בשונה מתבצע בשילוחות פטירתו של הלוקה או של נהנה איננה מסימנת את הקשר המשפטי והנאמנות ממשיר לפועל ללא צורך בעריכת פרוצדורה של ירושה.

לפייך מבנה משפטי של הנאמנות איננו "שליחות". דהיינו, הנאמן אינו מחזיק בנכסים עבור הלוקה המקורי ("השולח") אלא עבר "נהנה" (beneficiary) או מספר "נהנים" הנבחרים על ידי מיסיד הנאמנות. עם זאת, אין כל מניעה שהлокה, מיסיד הנאמנות, יהיה אחד הנהנים ונitin גם למונת נהנים שייצורפו לנאמנות בעתיד.

המיוחד במבנה המשפטי של הנאמנות הוא שניתן לשנות את הנהנים במהלך חייו הנאמנות (בטכניקה משפטית מסוימת) ומיסיד הנאמנות יכול לקבע מראש מייחלף נהנה שהלך לעולמו. כאמור, שינוי זה אינו כרוך בפרוצדורה המשפטית של צו ירושה או צו קיום צוואה. ראוי לציין כי הסדר זה אינו ישים במקורה של יחסי שליחות.

ברוב מדינות העולם אין הנאמנות מוכרת כאישיות המשפטי היכול להחזיק, לרכוש ולמכור נכסים, למסות שבמединות מסוימות, כמו ארה"ב וישראל, שלטונות המס מוכנים להכיר בנאמנות כנכשות, ולהתיחס אליה בסוג נפרד מהנהנים שלטובתם היא פועלת, ובמרבית המקרים, אם נרכשים או מוחזקים נכסים, הם יירשם על שם הנאמן. כדי לפתור וליעיל את בעיית החזקת הנכסים נהגים הנאמנות להקים חברה שכלה מנויות מוחזקות בידי הנאמנים עברו הנאמנות (ישראל חברה מסווג זה נקראת "חברה להחזקת נכסים נאמנות"). חברה זו מונחת על ידי הנאמנים (ישירות או באמצעות מנהלים מומונים) והוא הופכת ל"חברת החזקות" של נכסים הנאמנות. חברה מסוג זה קיימת במקומות שונים בעולם והיא אף נחשבת בחוקי המס של ישראל כחברה "שקופה" (לאם) לצרכי מס דהינו הנאמן הוא הנישום האחראי להגשת דוחוי מס של הנאמנות והחברה איננה נחשבת ל"ניסיונות".

על פי החוק, כגון מנהל עיזובן, ופרק חבורה.
• נאמנות על פי חזזה - מדובר בכל מערכת יחסים שהיא כוללת יחסי נאמנות מטבעה אשר נוצרת ומוסדרת במסגרת חזזה בין צדדים חזזה. נאמנות מסווג זה יכול להיווצר בכתב וגם בכתב הנטהנות, אך יחד עם זאת, היא עלולה לעורר קשיים כאשר יש צורך להסדיר העברת רכוש עקב פטירה של אחד הצדדים לחזזה בשל התנגשות עם דיני היורשה.

• נאמנות על פי כתוב הקדש "נאמנות פרטית" - מדובר בנאמנות שמטבעה הינה הקדשת נכסים לטובת הננה/נהנים או למטרה מסוימת, שהקמתה מצריכה פרוצדורא ספציפית המפורטת בסעיף 17 לחוק הנאמנות, והוא מהוा למעשה משפטית עצמאית של הקדש פרטיאי.
• נאמנות ציבורית על פי כתוב הקדש - כל נאמנות שאחת מטרותיה העיקריים היא מטרה ציבורית נחשבת אף היא כקדש - "הקדש ציבור", אשר הקדשים ציבוריים, בשונה מהקדשים פרטיים,חייבים ברישום אצל רשם הקדשות.

נאמנות על פי צוואה - זאת היא החלופה הקרהובה ביותר לנאמנות המוקמת במשך ימי חייו של היוצר. ההבדל החשוב הוא שיש צוון לשות צוואה אשר כולל בתוכה את התוכן והכללים שיחולו על הנאמנות. לצוואה יצורף כתוב הנאמנות. הנאמנות תתקבל תוקף משפטי רק לאחר אישור הצוואה על ידי בית המשפט. ואוי לצוין כי יש להתחשב בפרוצדורא של אישור הצוואה וקיים אופרטור שירושים אחרים יתערבו בהליך המשפטי למטרה לפסול את הצוואה מסיבות הקבועות בחוק היורשה מה שלולו לגורם להליכים ממושכים וڌוחית הקמת הנאמנות.

סיכום

הנאמנות היא כלי משפטי חשוב ויעיל להשגת מטרות רבות, ביניהן: לדאוג ליוצר ולבני משפחחה בעת חייו היוצר ולאחר פטירתו, להגנה על נכסיו המשפחתי, לניהול הון משפחתי, להעbara בין דורית של נכסים מדובר לדור, ובמיוחד העברת נכסים עסק משפחתי ולתיכונן וביצוע תרומה לטובות הקהילה.

ד"ר אלון קפלן, עו"ד, חבר STEP סטף, אגודה הנאמנים הבינלאומית, וחבר האקדמיה הבינלאומית לנאמניות והון משפחתי. אלון חבר בלשכת עורכי הדין בישראל מ-1970- בניו יורק מ-1990- ופועל כעורך דין בפרנקפורט משנת 2010 עד שנת 2022. בין מיסדי STEP ישראל, שימש כיו"ר הסניף בישראל וכיו"ם מכון נשיא הארגון בישראל. הריצה בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב בלימודי תואר שני ומתקם קורס הדיפלומה של STEP בישראל. אלון שימש כועזץ לוועדה למייסוי נאמניות של רשות המיסים, עורך ספרים בנושאי נאמנות ופרסם מאמרים רבים בתחום הנאמנות והטיפול בהן המשפחי בכתבי עת מובילים בעולם. אלון חבר במועדית הנאמנים של ארגון IMPACT המעניק מלגות לימוד לחילונים מושחררים יוצאי יהדות קרבנות וחבר והموעצה הבינלאומית של מכון ויצמן.

(המשך וכו)
• פתרון חילופי להסכם ממון בין בני הזוג (לפניהם נישואין) במיוחד כאשר אחד מבני הזוג קיבל או מחזיק בנכסים Shirsh או קיבל במתנה לפני הנישואין.
• ארנון ניהול עסק משפחתי והעברה בין-דורית של הבעלות והשליטה בעסק.

• העברה בין דורית של נכסים המשפחה. העברת רכוש לנאמנות ומתן הנחיתות לנכסי היקף הכספי שיקבל כל נהנה בכל דור יכול להבטיח מחד אורח חיים מכובד נהנה השיכים לדור השני אף גם שימור של קרן מספיקה על מנת להבטיח אורח חיים רצוי לדורות הבאים.

• הגנה על רכוש מפני נזקים נאמנות יכולה לסייע בהגנה על רכוש מפני תביעות. נושא זה מפותח מאד בארץ ובארה"ב ובאירופה יכול לסייע גם בישראל. עם זאת כדי שהנאמנות תוכל להציג ניסיונות של הנושאים להנוח ודם על הכספי שהועברו אליה קיימת דרישת שהנאמנות תוקם בתום לב ולפניהם קרות האירוע בגינו גוזרה עילית התביעה.

• הגנה לקראת פרישה וניל הזהב "אין אדם יודע את יום פקודתו ואין אדם יודע מידת ימיו ואריותו שנותיו" אומר פתגם ידוע. אדם יכול עוד בהיותו במלוא כושרו להקים נאמנות שתדאג לרוחתו בתקופת לאחר פרישתו עם בטחון שנכסיו יישמרו למשך ימי חייו גם כאשר מצבו מתרדר ונמנע ממנו לנחל ביעילות את נכסיו. בכך הוא מסיר את הנעל מבני משפחתו ומודע כי כספו ישמר וישמש על מנת לדאוג לווחתו לפי צרכיו והוראותיו גם במצב של אבדן כשרות משפטי.

• התמודדות עם דיני ירושה - במדינות שונות קיימים דיני ירושה שונים

במדינות בין שיטת המשפט היא קונטיננטלית, לא נון לנשל עצאים כליל מהירושה. נאמנות יכולה לשמש על מנת להסדיר את נושא היורשה בדרך הרצויה למוריש ובני משפחתו.

החזקת נכסים מחוץ לישראל מתייחסת להסדר ירושה של נכסים במדינה זרה. עשיית צוואה בישראל מתייחסת להסדר ירושה של נכסים המנוה בישראל. במקורה ולעיזובן יש נכסים מחוץ לישראל, גם אם הצוואה תאושר בבית משפט ישראלי ברוב ארצות בעולם לא יכירו בכך ירושה ישראלי ויהיה צורך לעבורי הליכי ירושה במקום בו נמצא הנכס בחו"ל.

• נאמניות למטרות צדקה נאמנות יכולה לשמש למטרות צדקה ונאמניות צדקה מקובלות באזוריים שונים בעולם המערבי. בנוסף לשימוש בנאמנות ככל משפטיא לניהול נכסים לטובות נזקקים או מטרות צדקה, פקודות מס הכנסה נתנת לנאמניות צדקה הטעות מס פליגות.

הדריכים להקמת נאמנות בישראל על פי חוק הנאמנות: סעיף 2 של חוק הנאמנות תשכ"ט 1979 קובע כי "נאמנות נוצרת על פי חוק, על פי חזזה עם נאמן או על פי כתוב הקדש".

• נאמנות על פי חוק - מדובר בכל מערכת יחסים הכוללת מעבאה יחסי נאמנות אשר נוצרת ומוסדרת בחוק, קרי - ישנו גורם אשר מופקדים בידו נכסים ועליו להחזק ולפעול בהם בהתאם בנאמנות